

Vecka 9. Mängder och tabeller, versionshantering

Programmering, grundkurs (pgk:dod)

Mattias Nordahl

Datavetenskap, LTH, Lunds universitet
<https://lunduniversity.github.io/pgk>

EDAB05, Lp1-2, HT2026

Kompilerad den 25 augusti 2026

9 Datorer och Datoranvändning: Versionshantering

- Bakgrund
- Git och Github
- Arbeta distribuerat med Git
- Om veckans laboration

Bakgrund

Vad är versionshantering?

- Har du någonsin...
 - Mejlat filer fram och tillbaka med ändringar?
 - Förlorat en viktig fil eller version av ditt arbete?
 - Skrivit över en fil av misstag?
 - Behövt hålla koll på olika versioner av samma dokument?
- Versionshantering hjälper dig att hantera dessa problem!

Versionshanteringssystem

Vad är ett versionshanteringssystem?

Ett verktyg för att göra versionshantering enklare, genom att spåra och hantera ändringar i projektfiler över tid.

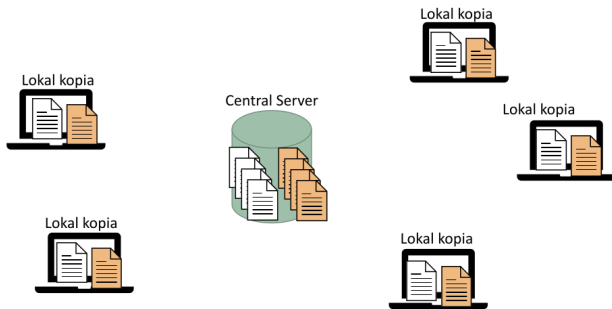
- Spårbarhet – vem som gjort vad och när. T.ex.:
 - "Vad har ändrats sedan förra veckan?"
 - "Vem la till den här raden?"
- Möjlighet att återgå till äldre versioner av filer vid behov.
- Möjliggör parallellt arbete och konflikthantering.

Typer av versionshanteringssystem (1/2)

Centraliserade system

- En central server lagrar alla filer och versioner. (*repository*)
- Användare hämtar **en** version, ändrar, och sparar tillbaka den.
- Kommandon: *checkout* (hämta filer), *commit* (spara till servern).
- Exempel: Subversion (SVN), Perforce

Centraliserad versionshantering

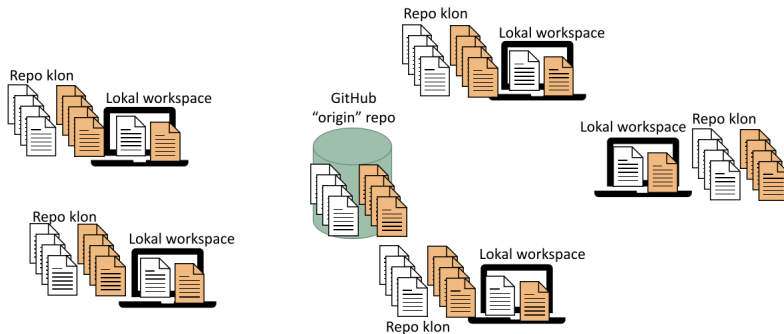

Typer av versionshanteringssystem (2/2)

Distribuerade system

- Ingen central server – varje användare är en "nod" i systemet.
- Varje användare har en lokal kopia av hela projektets historik.
- Kommandon: *clone* (kopiera hela repository), *checkout* och *commit* (men annorlunda), och *push/pull* (synkronisera ändringar).
- Exempel: Git, Mercurial

Distribuerad versionshantering

Git och Github

Introduktion till Git

- *Git* är ett distribuerat versionshanteringssystem.
- Utvecklat av Linus Torvalds 2005.
<https://github.com/git/git>
- Designat för snabb hantering av projekt med många bidragsgivare.
- Används av de flesta moderna mjukvaruprojekt och open source-projekt.
- Ger full kontroll över historik, branchning, och sammanslagning av ändringar (*merging*).

Klona def officiella Git repot:

```
git clone git@github.com:git/git Testa:
```

```
git rev-list --max-parents=0 HEAD
```

Git vs. GitHub: Vad är skillnaden?

Git

- Ett *verktyg* för versionshantering som körs lokalt på din dator.

GitHub

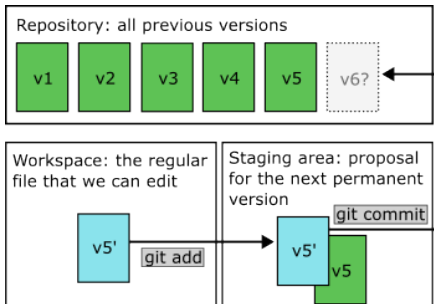
- En *tjänst* för att hosta Git-repositories online.
- Underlättar samarbete med andra utvecklare genom att erbjuda funktioner som pull requests, issues och projektöversikt.
- Använder Git internt för att hantera repositories, precis som lokala installationer av Git.

Grundläggande Git-kommandon

- `git init`
Initierar ett nytt Git-repository lokalt.
- `git clone`
Kopierar ett existerande repository (t.ex. från GitHub) till din dator.
- `git add`
Lägger till ändringar i staging-området inför nästa commit.
- `git commit`
Sparar ändringar lokalt med en beskrivande kommentar.
- `git push`
Laddar upp dina lokala ändringar till ett fjärrrepository (t.ex. GitHub).
- `git pull`
Hämtar och integrerar ändringar från ett fjärrrepository.

Git-modellen

- *Workspace*: En vanlig mapp på datorn där du jobbar med filer.
- *Staging Area*: En "kopia" av workspace där du förbereder ändringar inför nästa sparning.
- *Repository*: Ett arkiv som lagrar alla tidigare versioner av projektet.

Vad är en Commit?

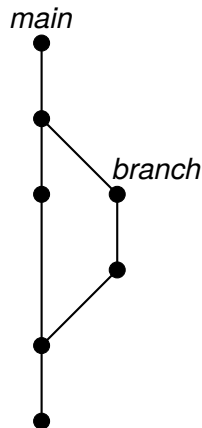
- En *commit* är en "ögonblicksbild" (*snapshot*) av projektet vid ett specifikt tillfälle.
- Innehåller alla ändringar som gjorts sedan den senaste commiten.
- Varje commit refererar till sin(a) föregångare och skapar en historik.
- Bildar en graf av versioner som visar projektets utveckling över tid.

Grenar (*Branches*)

Man kan skapa parallella utvecklingsgrenar, som sedan kan slås samman (merge) med huvudgrenen igen. Punkterna i figuren är individuella commits.

- Varför vill man göra det?
- Vilka problem kan uppstå?

Varför grenar (*branches*)?

- Grenar = parallella vägar; sidospår utan att störa huvudvägen.
- Arbeta på olika delar av projektet samtidigt, utan att störa varandra.
- Testa nya funktioner, experimentera säkert.
- Skapa snabb fix för fel utan att stoppa ny utveckling.
- Branches i Git är lätta att skapa och använda!

Vilka problem kan uppstå?

- *Merge*: Git kombinerar ändringar från olika grenar automatiskt.
- *Merge-konflikt*: Uppstår när Git inte kan avgöra hur vissa ändringar ska kombineras.
- Konflikter sker ofta när samma del av en fil ändrats på flera grenar.
- Exempel: Flera redigerar samma rad, eller ändrar/byter namn på samma filer.
- Konflikter måste lösas manuellt för att slutföra en *merge*.

Exempel: Merge-konflikt i källkoden

Kod före merge

```
def greet(): String =  
  "Hello, world!"
```

Kod efter merge (med konflikt)

```
def greet(): String =  
  <<<<<< HEAD  
    "Hello, world!"  
  =====  
    "Hi, everyone!"  
  >>>>>> branch
```

- Konflikten visas med <<<<<<, =====, och >>>>>>.
- Du måste välja vilken version som ska behållas eller kombinera dem manuellt.

Ett större exempel

```
object Main {  
  def main(args: Array[String]): Unit =  
    println("Starting calculation...")  
    println("Result: " + calculateSum(5, 10))  
  
  def calculateSum(a: Int, b: Int): Int =  
    <<<<<<< HEAD  
      val sum = a + b  
      println("Sum calculated: " + sum)  
      sum  
    =====  
      val sum = a + b  
      println("Calculating sum for: " + a + " and " + b)  
      println("Sum is: " + sum)  
      sum * 2 // Doubles the result  
    >>>>>>> branch
```

Arbeta distribuerat med Git

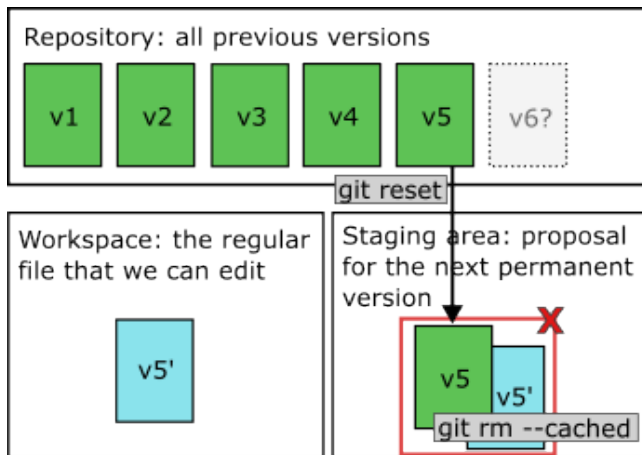
Arbeta distribuerat med Git

- *Clone* (klona): Kopiera ett repository från internet till din dator.
- *Pull* (dra ner): Hämta ändringar från ett fjärrrepository.
- *Push* (trycka upp): Skicka dina ändringar till ett fjärrrepository.
- *Pull request* (ändringsbegäran): Föreslå ändringar till ett repository.
 - Mycket vanligt i *open source*-projekt.
 - Kallas ibland *merge request*.

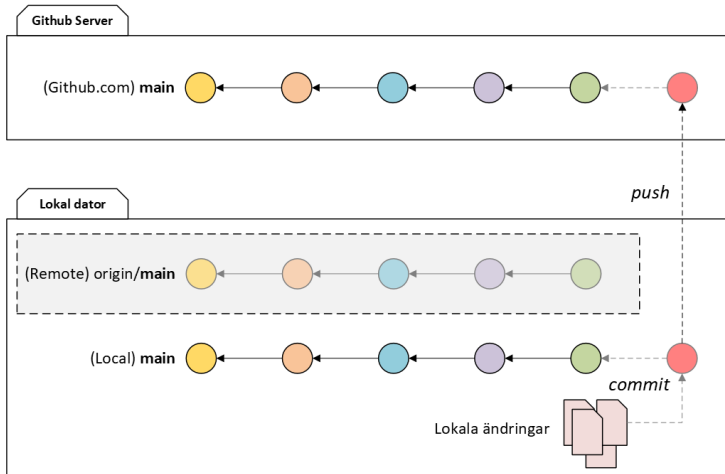
Remote

- Git använder termen *remote*. Lokal "spegling" av fjärrrepository.
- Standardnamn för remote är `origin`.
- Möjligt att ha flera remotes för olika kopior av projektet.
- Kolla med `git remote [-a, -v, -vv]`

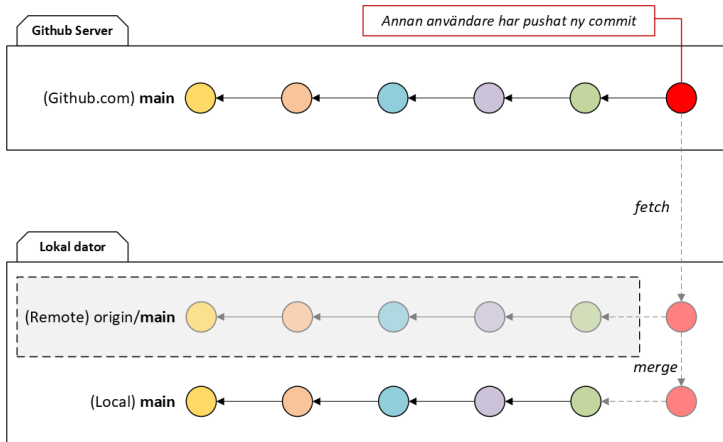
Git Reset

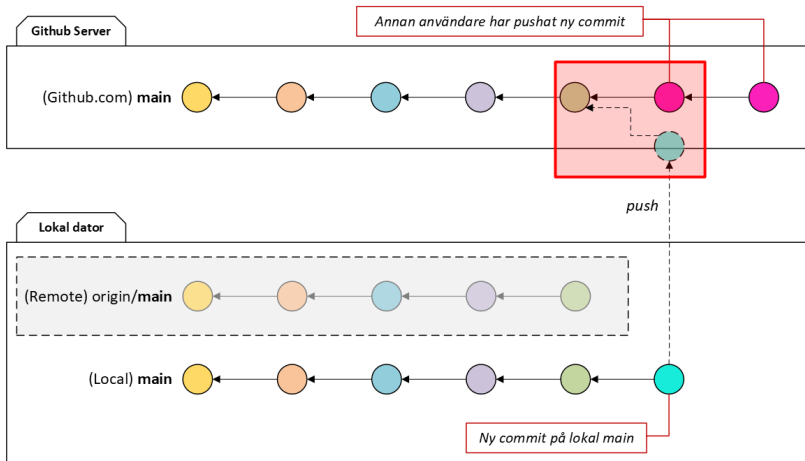
Local vs remote: commit och push

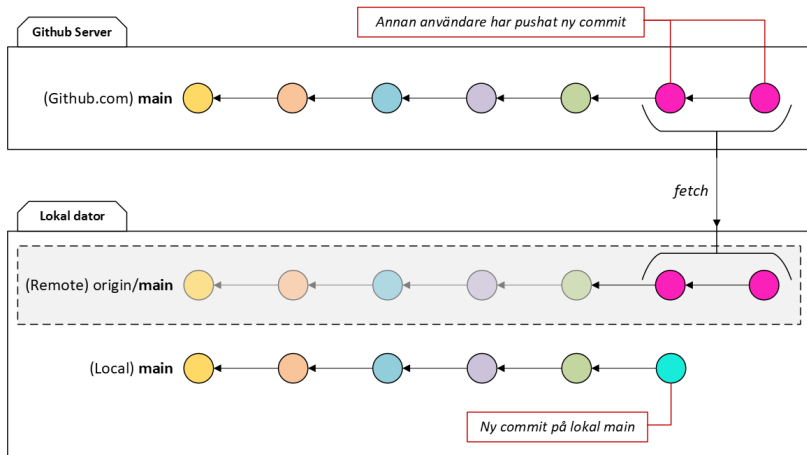
Local vs remote: fetch och merge

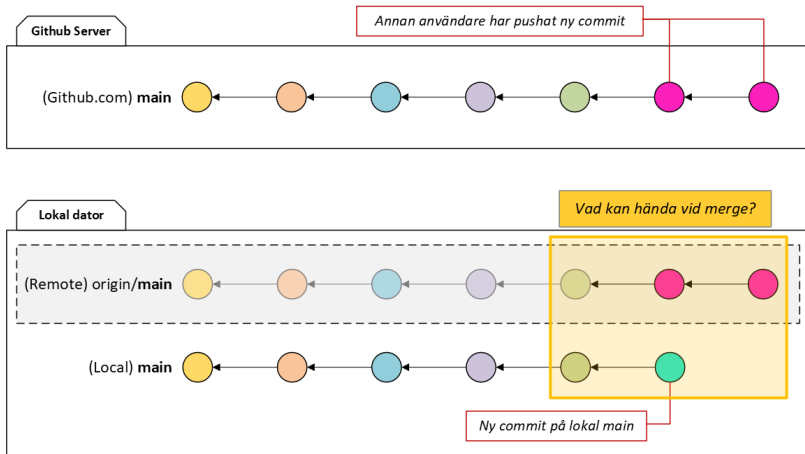
Båda samtidigt!? – push

Båda samtidigt!? – fetch

Båda samtidigt!? – merge efter fetch

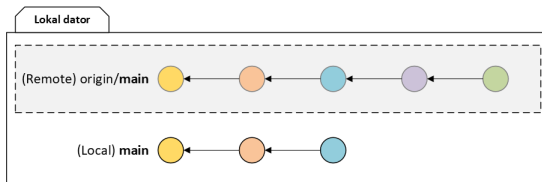

Merge-situationer

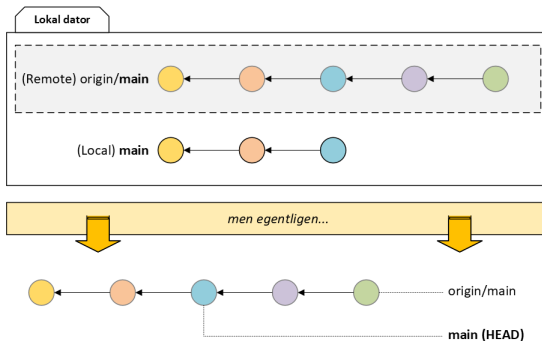
Vad kan hända vid merge?

- fast-forward merge
- merge commit
- konflikt
- rebase

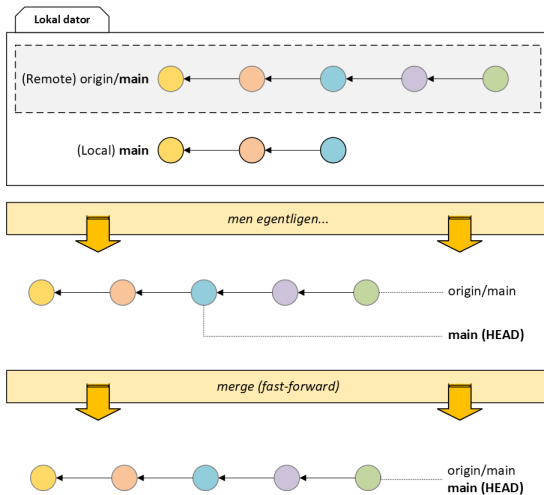
Fast-forward merge

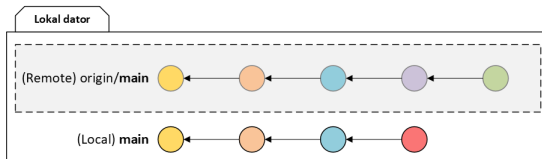
Fast-forward merge

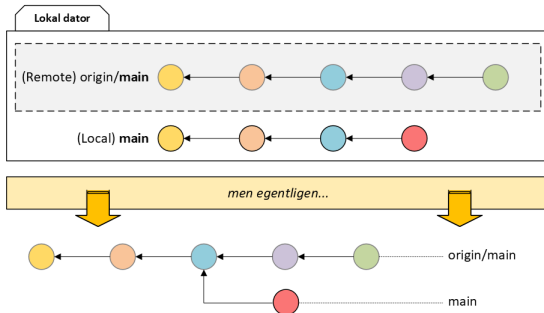
Fast-forward merge

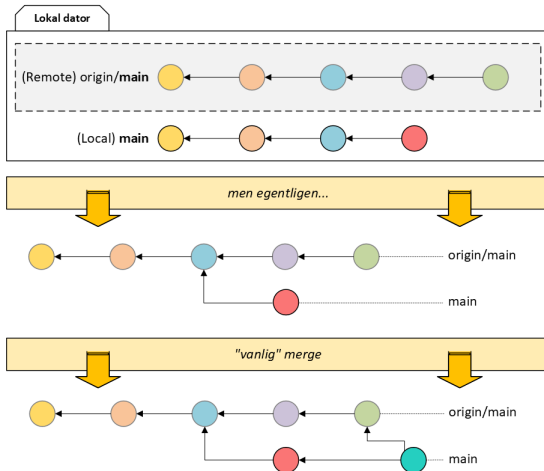
Vanlig merge – skapar en "merge commit"

Vanlig merge – skapar en "merge commit"

Vanlig merge – skapar en "merge commit"

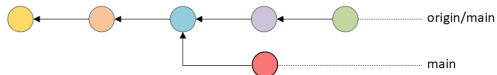

Mergekonflikt

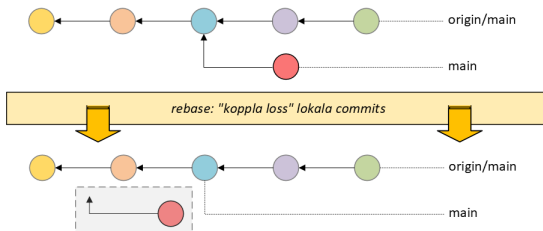
Vid konflikt, se föregående figur.

- Om ändringarna i de två grenarna inte kan kombineras automatiskt, uppstår en konflikt.
- Git markerar konflikter i filerna och pausar merge-processen.
- Efter konflikten lösts, finns alltså ny ändringar i workspace. . .
- ...och du måste göra en ny commit för att slutföra merge.

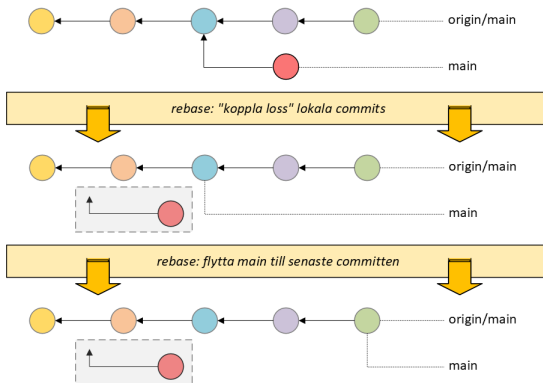
Rebase

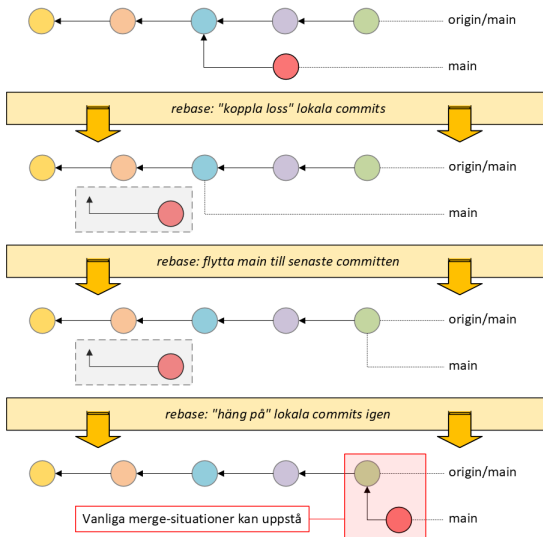
Rebase

Rebase

Rebase

Bra att veta

- HEAD är en *symbolisk referens* till den branch som är utcheckad i ditt workspace.
- "Detatched HEAD" – om du checkar ut en specifik commit, snarare än en branch.

Om veckans laboration

Veckans laboration

På veckans laboration kommer ni:

- Arbeta er igenom ett enkelt scenario som visar hur ni kan använda Git och Github för ett litet projekt.
- Tänkt att kunna genomföras individuellt, men OK och uppmuntras till att samarbeta, speciellt i den sista delen av laborationen.

Glöm inte att installera Git på din egen dator.

Rekommenderad läsning

- Se avsnitt 1.1, 1.2, 1.3, 1.6 samt 1.7 av youtube-serien "Git and GitHub for Poets".
- Läs kapitel 1, 2 och 3.1–3.2 i Pro Git-boken (av Chacon & Straub).
- Länkar till materialet finns på kurshemsidan:
`https://lunduniversity.github.io/pgk`